

hvis Udøvelse der krævedes „god frejd“, idet den dømte skulde anses som „vanfrejddad“. Fortabelsen gjaldt for bestandig eller for en Tid af 5—10 Aar.

Lovens Bestemmelser om Tab af „medborgerligt förtroende“ blev i Aarenes Løb Genstand for meget stærk Kritik, navnlig ud fra det Synspunkt, at man ved Frakendelsen og Stemplingen af den dømte som „vanfrejddad“ vanskeliggjorde ham at komme i Vej. Bestemmelserne mildnedes derfor efterhaanden ved forskellige Lovændringer. Saaledes nedsattes i 1873 Mindstetiden for Frakendelsen til 1 Aar. I 1890 ændredes Bestemmelsen bl. a. saaledes, at Reglen om, at den dømte skulde anses som „vanfrejddad“, udgik, idet man ønskede „fra Straffeloven at fjerne enhver Støtte for den Misforstaaelse, at den paagældende Følge tilsigtede at stemple den dømte som vanæret og uværdig til Medmenneskers Agtelse, og for tydelig at fremhæve, at Følgen alene medførte Udelukkelse fra almene Hverv og fra Udøvelsen af visse borgerlige Rettigheder“. Denne Ændring blev dog uden større Betydning. I 1905 bestemtes det, at Følgen ikke kunde indtræde ved lavere Straf end 6 Maaneders Strafarbejde (det laveste Maal for denne Strafart er 2 Maaneder). En senere Undersøgelse viste, at Antallet af nyindsatte Strafarbejdsfanger, som var dømt til Tab af „medborgerligt förtroende“, derefter gik ned fra 1 202 i Aaret 1904 til 631 i 1906. Endelig afskaffedes i 1918 Begrebet „Tab af medborgerligt förtroende“ og erstattedes af det mere neutrale „påføljt enligt 2. Kap. 19 § strafflagen“. *Samtidig ophævedes Næringslovgivningens Forbud mod, at den dømte drev Handel eller anden Næring*. Virkningen af den nævnte Følge, der i Forbindelse med livsvarigt Strafarbejde idømtes for bestandig og ellers for en Tid af 1—10 Aar, var herefter i det væsentlige alene den, at den dømte ikke kunde virke i offentlig Tjeneste eller Hverv eller udøve Stemmeret ved offentlige Valg. Den kunde kun idømmes, naar Straffen var Strafarbejde i mindst 6 Maaneder. I Aaret 1934 idømtes den i 1. Instans i 643*) Tilfælde, heraf for 1 Aar i 419 Tilfælde, for 2 Aar i 134 Tilfælde, for 3—5 Aar i 84 Tilfælde, for 6—10 Aar i 5 Tilfælde, for bestandig i 1 Tilfælde.

Skønt det ved Reformen i 1918 blev slaaet fast, at den omtalte Straffølge som lovmæssig Virkning alene medførte Tab af visse borgerlige Rettigheder, men ikke almindelig „vanfrejd“, er man dog ikke blevet staaende derved. I 1935 blev Spørgsmaalet om Afskaffelsen af denne og visse andre Straffølger behandlet i et Udvalg. Af Indholdet af den af dette Udvalg i November 1935 afgivne Betænkning skal i kort Sammendrag følgende fremhæves:

Den almindelige Mening, udtales det, indlægger stadig i Straffølgen efter Straffelovens 2. Kapitel 19 § noget af et Skammærke. I en lang Fremtid vil Straffølgen efter de fleste Menneskers Opfattelse fremtræde som særlig rettet mod den borgerlige Ære og som en lovmæssig Godkendelse af den Ringeagt, der rammer Lovovertræderen. Dette medfører, at Straffølgen ogsaa i den ændrede Skikkelse er direkte egnet til at modvirke den dømtes moralske Genrejsning. Han anser sig brændemærket ved Straffølgen og bliver alt for let tilbøjelig til at skrive den Mistillid, han møder, paa Straffølgens og dermed paa Samfundets Konto, skønt hans Medmennesker hovedsagelig turde fæste Opmærksomheden ved det Forhold, at han har forbrudt sig og „siddet inde“. Det kan imidlertid ikke bestrides, at Straffølgen i en hel Del Tilfælde er den direkte Anledning til den Mistillid, der møder en løsladt Strafarbejdsfange. Kendskabet til Straffølgen spredes nemlig gennem Valglisterne. Disse er offentlig tilgængelige, og mange har i Tjenestens Medfør at gøre med dem. Med Kendskab til den Interesse, hvormed man i et mindre svensk Samfund omfatter sine Medmennesker og maaske først og fremmest Tilflyttere, tør det antages — hvilket ogsaa bekræftes ved de Oplysninger, som gives af Udvalget af 1931 angaaende det frivillige Værnearbejde for løsladte Fanger — at det i Reglen ikke varer længe, inden Rygtet om paagældendes Fortid er bleven almindelig kendt.

*) Med dette Tal og Tallene for Norge Sp. 4003 sammenligne man Tallene i Bilag 1.